

УДК 658.512.2

ЯГЕЛЮК С. В., ЯГЕЛЮК О. О.

Луцький національний технічний університет

ФОРМУВАННЯ ЕСТЕТИЧНИХ ВЛАСТИВОСТЕЙ СУЧАСНИХ МЕБЛІВ

Стаття присвячена дослідженню формування естетичних властивостей меблів. Розглянуті особливості сучасних меблів - раціональність і чіткість пропорцій, строгість і обмеженість застосування декору, «легкість», що досягаються гладкістю поверхонь, чистотою ліній, гармонійним співвідношенням окремих частин між собою і готових меблів з приміщенням та іншими предметами інтер'єру, вмільм використанням матеріалу і кольору.

Ключові слова: естетичні властивості, меблі, колір, форма, пропорції.

Ягелюк С.В., Ягелюк О.О. Формирование эстетических свойств современной мебели. Статья посвящена исследованию формирования эстетических свойств мебели. Рассмотрены особенности современной мебели - рациональность и четкость пропорций, строгость и ограниченность применения декора, «легкость», достигаемые гладкостью поверхностей, чистотой линий, гармоничным соотношением отдельных частей между собой и готовых предметов с помещением и другими предметами интерьера, умелым использованием материала и цвета.

Ключевые слова: эстетические свойства, мебель, цвет, форма, пропорции.

Yagelyuk S., Yagelyuk O. Formation aesthetic qualities of modern furniture. The article investigates the formation of aesthetic qualities furniture. Features modern furniture - rationality and clarity proportions, rigor and limited use of the decor, "lightness", achieved smoothness of surfaces, clarity of lines, harmonious relationship between the individual parts themselves and finished with room and other home furnishings, skillful use of the material and color.

Key word: aesthetic properties, furniture, color, shape, proportion.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими і практичними завданнями. Колір та форма з майстерні художника давно вийшли на вулицю і почали використовуватися дизайнерами для створення певного настрою людей в інтер'єрі, при створенні побутових споживчих товарів [3]. На початку ХХ-го століття виникли ідеї практичного з'єднання естетичних та ергономічних властивостей предметів споживчого побуту. У випущеному школою Баухауз «Маніфесті» 1919 провідними в дизайні проголошувалися принципи рівності між прикладними і витонченими мистецтвами, декларувалися ідеї підвищення якості промислової продукції.

Засновники руху бачили метою задоволення масових потреб населення і прагнули зробити промислові товари красивими, доступними за ціною і максимально зручними. Ці принципи залишаються актуальними і сьогодні. Тому вивчення питань гармонії кольору, форми, властивостей матеріалів для створення сучасних меблів актуальне і має велике практичне значення.

Аналіз останніх досліджень, у яких започатковано вирішення проблеми. Дослідження естетичних властивостей меблевих та інших споживчих товарів проводили багато науковців. А.В. Іконніков розробляє питання естетичної цінності предметно-просторового середовища [2], М.С.Каган і М.А.Коськов звертаються до проблем комплексної оцінки якості в дизайні, Задесенець Є.Є., Сергеева Г.К. розглядають питання дизайнерських технологій створення і просування споживчих товарів [2]. Проте і фахівці у галузі товарознавства зобов'язані володіти різноманітними методами та засобами об'єктивної оцінки, основами аналізу естетичних властивостей різних товарних груп, в тому числі меблів. Естетична освіта фахівців стає особливо актуальною в умовах значної конкуренції на ринку споживчих товарів

Цілі статті. Розглянути основні закономірності формування естетичних властивостей меблевих товарів з урахуванням просторових і масштабних зв'язків «людина - меблі - середовище»

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Меблі за [4] класифікують за різними ознаками: експлуатаційними, функціональними, конструктивно-технологічними. Для задоволення потреб людини меблеві вироби повинні мати комплекс функціональних, ергономічних, естетичних властивостей, бути надійними в експлуатації. На споживчі властивості меблів впливає ряд факторів, перш за все матеріали і виробництво. Матеріали, які використовують у виробництві меблів, поділяють за призначенням: для жорстких конструкцій, для м'яких елементів, облицювальні, оздоблювальні, меблева фурнітура, скло і дзеркала. Для жорстких конструктивних елементів використовують дерев'яні, металеві і пластмасові матеріали. Дерев'яні матеріали використовують у вигляді пиломатеріалів, дерев'яноструганих (ДСП) і дерев'яноволокнистих (ДВП) плит, сучасних композиційних матеріалів, клеєної фанери, дощок, брусків, МДФ.

Естетичні властивості меблів – цілісність форми, композиційна єдність елементів, образна виразність досягаються художником-конструктором в процесі роботи над формою. Композиційні засоби в роботі над формою повинні використовуватися в тісному зв'язку з функцією виробу, його конструктивною

схемою, технологією виготовлення, з врахуванням просторових і масштабних зв'язків «людина – меблі – середовище».

Співвідношення і пропорції можуть бути простими (арифметичними), заснованими на цілих співвідношеннях величин, і ірраціональними (геометричними). Прикладами простих співвідношень у вимірах є модульні системи, в яких розміри виробів і їх елементів встановлюються кратними єдиній розрахунковій величині модулю, що є мірою всіх елементів конструкцій, наприклад, відношення сторін в квадраті 1:1, в єгипетському трикутнику 5:4:3 і ін. У основі ірраціональних відношень лежать геометричні побудови, засновані на несумірному (ірраціональному) співвідношенні величин. Більшість форм меблів можна представити у вигляді простих геометричних фігур, а співвідношення елементів виробів звести до співвідношення сторін прямокутників. Квадрат, що є окремим випадком, як в арифметичних, так і в геометричних співвідношеннях їх, може служити відправною фігурою при вивченні геометричних побудов.

Великого поширення в практиці пропорціонування набув метод побудови складних прямокутників відносно «золотого перетину». У основі методу лежить ділення відрізка прямою на дві частини, причому більший відрізок А так відноситься до меншого Б, як сума А+Б до більшого, тобто $A/B=(A+B)/A$. Характерною особливістю «золотого перетину» є те, що сума двох величин відноситься до більшої величини також відносно «золотого перетину», тобто величина, розчленована відносно «золотого перетину», сама як ціле вступає у взаємодію зі своїми частками.

Не менш важливим засобом, що забезпечує цілісність побудови і сприйняття композиції і гармонійної єдності між частками, є ритм. Ритм це закономірне чергування або повторення форм і інтервалів між ними. Простою закономірністю подібного роду є повторення рівних форм без інтервалів або рівних форм при рівних інтервалах. У першому випадку елементами, що ділять форму, служать границі форми. Таке розташування елементів в межах форми називається простим метричним рядом. Метричний ряд, утворений поєднанням двох або більше простіших рядів, називається складним. Складні ряди утворюються чергуванням різних форм при рівних інтервалах, чергуванням рівних форм при нерівних інтервалах і чергуванням нерівних форм при нерівних інтервалах.

Ритмічний ряд утворюється послідовним закономірним зростанням або зменшенням елементів форм або інтервалів між ними в арифметичній або геометричній прогресії. Складні ритмічні ряди утворюються поєднанням

простих або складних метричних рядів, поєднанням метричних і ритмічних рядів, поєднанням ритмічних рядів.

Метричний і ритмічний ряд може бути застосовний не лише до геометричної побудови форми, її розмірів і інтервалів, але і до кольору, фактури, текстури деревини. Ступінь складності ритмічних побудов визначається композиційними завданнями і може змінюватися в значних межах як по вертикалі, так і по горизонталі, забезпечуючи єдність елементів форми, підкреслюючи її статику або динаміку, характер елементів, виявляючи центр композиції, і так далі

Характеризуючи вимоги, що пред'являються до сучасних меблів, ми встановили основні завдання, що вирішуються на стадії функціонального аналізу і направлені на створення необхідного комплексу естетичних властивостей. Вирішення цих завдань тісно пов'язане з пошуком естетично доцільної форми і конструктивної схеми, що забезпечує надійність виробу. Одним з найважливіших питань в зв'язку з цим є тектоніка конструкції, під якою розуміється виявлення і використання в художніх цілях конструктивних особливостей виробів. При цьому елементи форми перетворюються в єдину систему, яка виявляє головні художні особливості конструкції, характер її роботи, співвідношення мас, розподіл навантажень і так далі.

Конструктивна виразність форми особливо виявляється у виробках меблів з відкритою просторовою структурою, в яких тектонічна основа конструкції може бути виражена найчіткіше. Форма сприймається спостерігачем як працююча конструктивна схема через окремі елементи конструкції, тобто форма ототожнюється з конструкцією. В цьому випадку раціональне конструктивне рішення визначає естетична досконалість форм. У виробках з об'ємною формою зв'язок з конструктивною схемою виявляється менш чітко. Проте і тут є певна залежність між конструкцією виробу і зовнішньою формою. Об'ємні форми меблів настільки ж різноманітні, як і просторові, починаючи із строгих «геометричних» форм, обмежених площиною, закінчуючи складними пластичними – «скульптурними». У тому і іншому випадку завдання полягає в забезпеченні максимальної відповідності форми функціональному призначенню меблів, конструкції виробу і матеріалу. Розробник меблів прагне прибрати все зайве, не пов'язане з конструкцією і функцією виробу, забезпечуючи чистоту сприйняття форми.

Висновки. Естетичні властивості меблів – цілісність форми, композиційна єдність елементів, образна виразність досягаються розробником в процесі роботи над виробом. Композиційні засоби в роботі над формою

повинні використовуватися в тісному зв'язку з функцією виробу, його конструктивною схемою, технологією виготовлення, матеріалами, з врахуванням просторових і масштабних зв'язків «людина – меблі – середовище».

Література

1. Задесенец Е.Е. Дизайн-технологии создания и продвижения инновационной продукции на потребительский рынок / Задесенец Е.Е., Сергеева Г.К.. – М.: ВНИИТЭ, 2009.
2. Иконников А.В. Влияние комплекса предметно-пространственной среды на эстетическую ценность объекта :Текст / А.В.Иконников /Тр. ВНИИТЭ. Вып.30-М., 1981.- 77с.
3. Електронний ресурс: режим доступу http://abc.vvsu.ru/Books/up_kolorit_kak_osn_zshivop/default.asp
4. ГОСТ 19917-93. Меблі для сидіння і лежання. Загальні технічні умови. – М.: Вид-во стандартів, 1994.

Стаття поступила в редакцію 11.11.2014 р.